

MÖTE MED

Hon mobbades och fick en ny roll i livet

KÄMPE Det har gått nästan 30 år sedan hon mobbades på jobbet och tvingades lämna arbetslivet. Sedan dess har Anita Wallstedt hjälpt över tusen drabbade att få livet tillbaka. Hon anser att mobbning är ett samhällsproblem och att det behövs ny lagstiftning.

Text : Kamilla Kvarntrorp

Publicerad: 2025-10-06

Anita Wallstedt upplever att allt fler drabbas av mobbning på jobbet. Foto: Jörgen Appelgren

Anita Wallstedt växte upp i Örebro, där hon utbildade sig till bildterapeut för att kunna hjälpa utsatta människor. Efter utbildningen jobbade hon på ett behandlingshem i Vingåker för missbrukare i tio år och trivdes bra. Men hon hade en dröm om att bo i Dalarna, så när det dök upp ett ledigt jobb som omsorgsassistent på ett gruppbolag för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar utanför Falun sökte hon sig dit. På den tiden infördes strax efter att hon hade börjat en ny pedagogik, där kommunikationen med klienterna främst skulle ske genom bilder.

– Vi fick inte det stöd som vi behövde. Det var turbulent. Många mådde dåligt, men vågade inte konfrontera chefen, säger Anita Wallstedt, när vi ses på en restaurang i centrala Norrköping, där hon ofta besöker anhöriga.

Själv var hon däremot öppen med att hon inte tyckte att personalen fick den utbildning som de hade blivit lovade. Verksamhetschefen började då, enligt Anita Wallstedt, anmärka på allt som hon gjorde.

– Jag blev förföljd, jag blev hennes hackkyckling.

För att komma till rätta med arbetsmiljön på boendet anlitade Falu kommun en psykolog. Han pratade enskilt med alla anställda och lät dem fylla i en enkät om hur de upplevde sin arbetsmiljö under löfte om anonymitet. En kort tid efter samtalet med psykologen kallades Anita Wallstedt till ett möte med cheferna på boendet. Trots anonymitetslöftet hade de alla tagit del av psykologens rapport.

– **Jag var inte** bara namngiven i rapporten, jag utpekades också som syndabock. Jag beskrevs som extremt negativ och olämplig att överhuvudtaget arbeta med människor. Och jag ansågs ha underminerat min chefs ställning.

Anita Wallstedt Foto: Jörgen Appelgren

>>Jag kunde för mycket och vågade ifrågasätta. Jag tror att jag blev ett hot mot det dåliga ledarskapet.<<

– Anita Wallstedt

Veckan efter mötet berättade verksamhetschefen att hon omedelbart skulle omplaceras, inte längre jobba på boendet utan sortera papper i källaren. Det var 1997 och Anita Wallstedt var 54 år.

– Jag fick mitt livs chock. Jag vet inte hur jag lyckades köra hem efter det beskedet. Jag var en trafikfara, visste knappt vad jag gjorde.

Varför tror du att du behandlades så här?

– Jag kunde för mycket och vågade ifrågasätta. Jag tror att jag blev ett hot mot det dåliga ledarskapet.

Hon förklarar att modet att säga ifrån är ett sätt att ta revansch på en svår uppväxt.

– Jag hade en trasig barndom, där jag skulle vara tyst. Min mamma tog livet av sig när jag var tre år. Jag blev nedtystad av min pappas nya kvinna. Jag fick inte prata om min mamma, blev pigan i huset och led mycket av det.

Efter beskedet om omplacering förvandlades Anitas Wallstedts liv till en mardröm. Hon fick koncentrationssvårigheter, minnesförlust, panikångestattacker, var ständigt stressad, drabbades av extrem trötthet och klarade inte av att vara i folksamlingar.

Räddningen blev att företagsläkaren sjukskrev henne. Genom företagshälsovården fick hon också stödsamtal med en psykolog varje vecka i flera års tid.

Och hon började måla.

– Jag ville undvika att ta tabletter. Och det var stärkande att se att jag hade kraft att skapa trots att jag mådde så dåligt. Det var också en tröst att arbetskamrater och en av fackets ombudsmän ofta ringde och stöttade mig.

Det tog fem år innan hon fungerade som vanligt igen. Men hon kom aldrig tillbaka till arbetslivet. Anita Wallstedt berättar att hon fick ett bra stöd av fackförbundet Kommunals lokala representant, som bland annat krävde att hon skulle få ett nytt jobb i kommunen – och fick igenom sitt krav.

– Men jag kunde inte börja jobba då. Jag var så deprimerad och hade fullt sjå att komma på fötter.

De som drabbas av mobbning i arbetslivet får ofta dåligt stöd av facket, enligt Anita Wallstedt.

1/2

Hon anlidade då, med hjälp av rättshjälp, en advokat och fick avgångsvederlag från kommunen på grund av att hon hade utsatts för mobbning på sin arbetsplats.

År 2003, sex år efter att Anita Wallstedt blev sjukskriven, fick hon som en av de första i Sverige sina problem, som orsakats av mobbning, klassade som arbetsskada av Försäkringskassan. Hon ansågs inte kunna arbeta mer i framtiden och fick sjukersättning. Till grund för beslutet låg mängder av dokument som hon själv hade samlat in: vittnesmål från arbetskamrater som bekräftade att hon hade blivit mobbad, läkarjournaler där det framgick vilka skador hon fått på grund av arbetsgivarens behandling och tidningsartiklar om arbetsmiljön på boendet.

När Försäkringskassan hade godkänt hennes besvär som arbetsskada kunde hon också ansöka om livränta och fick det. Det gjorde att hon fick ut lika mycket pengar som om hon hade arbetat.

– Det var en stor upprättelse efter häxjakten på mig. Men det är en sorg att jag inte kunde jobba mer. Jag var så skadad av stress att det inte gick.

Anita Wallstedt berättar att mobbningen gjorde att hon fick en ny roll i livet. Att hjälpa andra drabbade.

Året efter att hon fick besked om att hon skulle omplaceras, 1998, intervjuades hon i flera lokaltidningar om sina erfarenheter. Genast började hon få samtal av andra som hade blivit mobbade på sina arbetsplatser. Mellan 1998 och 2022 blev hon kontaktad av 1 400 personer som behövde stöd och hjälp. Det kommer fortfarande flera samtal varje vecka, men hon har slutat att hålla räkningen.

– Jag är oerhört tacksam över att jag kan hjälpa folk, rädda människor i kris. Många är självmordsbenägna. Till dem säger jag: Ni får inte ta livet av er. Jag vet hur det är att förlora en anhörig.

Konkret hjälper Anita Wallstedt de drabbade genom att begära ut deras journaler från alla vårdgivare. Hon följer också med på läkarbesök, för att hjälpa till att förklara hur personen som utsatts för mobbning mår och se till att det journalförs. Framgår det inte tillräckligt tydligt av journalen risker personen att gå miste om rätten till sjukersättning. Hon är även ofta de drabbades ombud i kontakten med Försäkringskassan och har hjälpt många att få sjukpenning.

– Människorna är ju helt knäckta och behöver hjälp, säger hon.

>>Mobbarna måste dömas till böter eller fängelsestraff. Då skulle deras vilja att mobba dämpas kraftigt. Men det händer ju inte.<<

- Anita Wallstedt.

Gemensamt för dem som drabbas av mobbning är, enligt Anita Wallstedt, att de ofta är engagerade och vågar påtala brister i verksamheten.

– Chefer klarar inte av folk som är ambitiösa, initiativrika, duktiga och vill förändra verksamheten till något bättre. Dåliga chefer blir rädda för sådana människor.

Anitas Wallstedt bild är att anställda inom offentlig sektor drabbas värst av mobbning – hon har själv bland annat hjälpt utsatta lärare, läkare, socialsekreterare, präster och anställda inom försvaret.

– Hos offentliga arbetsgivare är det kommunen eller staten som betalar avgångsvederlag när någon motas bort. Det har de privata arbetsgivarna inte råd att betala.

Anita Wallstedt återkommer flera gånger till att för att komma till rätta med mobbningen i arbetslivet måste det till en lagändring. År 2004 var hon med och bildade Organisationen mot mobbning, OMM, som bland annat arbetar för att mobbning ska vara förbjudet enligt brottsbalken.

– Mobbarna måste dömas till böter eller fängelsestraff. Då skulle deras vilja att mobba dämpas kraftigt. Men det händer ju inget. Det är inte klokt att riksdagen inte tar tag i det här samhällsproblemet.

Anita Wallstedt är i dag 81 år och har inga planer på att sluta att hjälpa dem som mobbas på jobbet.

– Förr eller senare leder det till en bättre arbetsmiljö för alla som jobbar i Sverige. Nu kämpar vi vidare! säger hon och visar tummen upp när vi skiljs åt.

ANITA WALLSTEDT

Aktuell: Har sedan hon utsattes för mobbning och tvingades lämna arbetslivet 1997 hjälpt över tusen andra drabbade. Har medverkat i mängder av seminarier, bland annat i riksdagen, där hon har betonat vikten av en skärpt lagstiftning för att komma till rätta med mobbning.

Medgrundare: Till OMM, Organisationen mot mobbning, som bildades 2004. OMM arbetar bland annat för ett förbud mot kränkande särbehandling i brottsbalken och bättre rehabilitering av dem som utsätts för mobbning.

Bakgrund: Kursledare i vävning och andra hantverk, bildterapeut.

Nominerad: Till Aftonbladets utmärkelse "Svenska hjältar" i kategorin "eldsjäl" 2011 och 2016.

Kommer från: Örebro, men bor i Söderköping.

Fritid: Träffa de tre barnen, tolv barnbarnen och sju barnbarnsbarnen. "Och jag har källaren full med tavlor som jag ska försöka ta bilder på och lägga ut på en hemsida".

4 TIPS VID MOBBNING

* Det behövs en ny strafflag, där de som mobbas kan dömas till böter och fängelse.

* Om folk pratar illa om varandra, larma cheferna och säg att alla inblandade behöver samlas och reda ut problemet tillsammans.

* Det är viktigt att lokala fackliga representanter vågar ta upp mobbning och vikten av en bra arbetsmiljö med arbetsgivaren.

* Arbetsgivaren måste se till att den som blir mobbad får kontakt med företagshälsovården.

Källa: Anita Wallstedt

BEGREPP OCH ERSÄTTNINGAR

Sjuklön: Arbetsgivaren ska betala lön till en medarbetare de första 14 dagarna hen är sjuk och inte kan jobba.

Sjukpenning: Ersättning från Försäkringskassan den 15:e dagen en person är sjuk. Arbetsgivaren måste ha gjort en sjukanmälan till Försäkringskassan.

Sjukersättning: Ersättning till en person som har en varaktig skada, sjukdom eller funktionsnedsättning som gör att hen inte kan arbeta heltid eller alls resten av arbetslivet. Kallades tidigare för sjukpension eller förtidspension.

Livränta: Ersätter inkomst som den som har råkat ut för en arbetsskada förlorar.

Arbetsskada: En skada som en person råkar ut för i samband med sitt arbete. Försäkringskassan avgör om en skada ska klassas som arbetsskada.

Källa: Försäkringskassan, Afa-försäkring.

Text : Kamilla Kvarntorp
kamilla.kvarntorp@alltomarbetsmiljo.se

Foto: Jörgen Appelgren

Publicerad: 2025-10-06